

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VIII. Moderamen inculpatæ tutelæ exponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

cum filia, vel a patruo cum nepte; tunc si occideretur, nulla adesset censura, quamvis hæc occisio peccatum esset mortale: parcit enim Ecclesia mariti, fratris, patris, patruive dolori ob sibi illatam injuriam.

Si consecratus Patriarcha, Archiepiscopus, aut Episcopus verberetur; si venenum illis porrigatur, aut carceri mancipentur, aut vi de loco ejiciantur; si hæc contra illos fieri jubeantur, aut consulantur, aut hæc facientes juventur, excommunicatio Papæ reservata incurritur. Idem dicendum est de Cardinalibus, licet non sint Episcopi. Eadem excommunicatio ab iis incurritur, qui verberant, vel occidunt Notarios, Advocatos, Procuratores, Judices, Auditores, qui officium suum in Romana curia exercent aut ad illud exercendum Romam petunt, si ejusdem officii causa crimen patretur. Qui Romam litis causa petunt, aut inde redeunt, eodem gaudent privilegio; atque hoc ideo cautum est, ut tuta omnibus ad justitiam via sit, quam a sancta Sede expetunt.

C A P U T VIII.

Moderamen inculpatæ tutelæ exponitur.

Et si quilibet ex suimet caritate vitam suam tue-
ri debeat, christiana tamen caritas naturali
huic legi quasdam addit exceptiones; & primo
requirit, ut nullum aliud conservandæ vitæ suæ
remedium suppetat, necessumque sit omnino
aut occidere, aut occidi: tunc justitiæ quidem
non

non opponitur, quæ alium ob sui defensionem occidere permittit; verum consulit, & juxta plerosque sanctos Patres præcipit, ut a latrone vel ab hoste aggressus vitam sibi potius eripi permittat, quam hostem aut furem ipse occidat.

Magnus sanctus Augustinus quæstionem sic perspicue solvit: *De occidendis hominibus, ne ab eis quisque occidatur, non mihi placet consilium, nisi forte sit miles, aut publica functione teneatur, & non pro se hoc faciat, sed pro aliis, vel pro civitate, ubi etiam ipse est, accepta legitima potestate, si ejus congruit personæ (epist. 154.).* In Tractatu de Libero arbitrio (lib. 1. cap. 1.) ait: *Quomodo apud divinam providentiam a peccato liberi sunt, qui pro his rebus, quas contemni oportet, humana cæde polluti sunt?* Porro res illæ, quas juxta sanctum Augustinum contemni oportet, sunt quæ nobis invitis auferri possunt: hujusmodi vero nonne est vita?

Nicolaus Pontifex interrogationi respondens, an liceret Clerico, qui ethnicum pro suimet defensione occiderat, in suo gradu permanere, & ad altiorem ascendere, inquit: *Scitote nullam nos occasionem dare, neque ullam tribuere licentiam eis quemlibet hominem occidendi (can. de his Clericis, dist. 50.).*

Optarem utique, ut doctrinam hanc Christiani cuncti suscipere; sed quoniam hoc minime sperandum est, hominum infirmitati aliquid est indulgendum. Communem igitur opinionem sequar, quæ civilibus, canonicisque legibus

gibus innitur, nempe licitum esse aggressorem interficere, quando ad propriam defensionem id est omnino necessarium, *cum moderamine inculpata tutelæ.* Porro hæc inculpata moderatio requirit, ut alia nulla adsit evadendi via, neque fuga. Quamvis enim fuga strenuo homini indigna videri possit, tamen aggressoris vita salusque pretiosior est, magisque facienda, quam fugientis honor, qui proximi saluti est posthabendus. Contra vero sapientum judicio laudanda hæc fuga est, & perfectæ caritati omnino consona; inquit enim sanctus Paulus: *Non vosmetipsos defendentes, sed date locum iræ (Rom. 12.).* Non debent igitur juxta Apostolum Christiani aggressori obsistere, sed fugiendo locum dare iræ. Denique Doctores omnes uno ore affirmant, quemadmodum ob sui defensionem occidere aggressorem licet, ita licere ab aggressore se occidi permittere, ne in æternam hic damnationem cadat (a).

Quapropter non licet eos prævenire, quos vitæ nostræ insidiari scimus, sicut Casuistæ quidam

(a) Cum moderata, ac innoxia aggressoris occisio in praxi admodum difficilis, & non nisi ab homine mansueto, ac pio sit expectanda, enixe orandum, ne in ejusmodi angustias nos Deus conjiciat. Homines enim passionibus fervientes plerumque occidunt, & quidem vindictæ spiritu occidunt, ubi vel fuga, vel vulneratio, vel dearmatio invasoris sufficeret. Imo quam sæpe fugitivum inimicum æstuans ira persequatur, jamque vulneratum occidat, flebilis experientia docet.

dam docent, ut jam diximus; ubi enim de homicidio agitur, nemini alterum aggredi licet. Momento temporis voluntatem mutare potest iniquus; nec malam voluntatem exequendi certa semper est occasio, sexcentique casus mutare eam possunt. Hinc si uxor sciat pugionem sub cervicali a marito fuisse conditum, ut clauso ostio eam dormientem occidat, non arbitror licere uxori prævenire maritum, ipsumque dormientem pugione confodere. Sotus ait dubium id esse (*Lib. 5. de justit. & jure cap. 8.*) at ego certum censeo non licere. Etsi enim hæc femina clausa sit, & videatur aggressa; tamen quomodo scit mariti iram, dum ipsa dormiat, non esse mitigandam, ipsumque voluntatem suam non esse mutaturum? Quod si jam aggressa pugionem e mariti manu eriperet, ipsumque feriret, naturalis & licita hæc esset defensio (a).

Alius quoque casus est excipiendus; videlicet si Rex exempli gratia, aut persona publica Reipubli-

(a) Moderamen inculpatæ tutelæ nonnulli Auctores nimium quantum extendunt. Non solum *actualiter invasum* nece invaloris suam tueri vitam, sed & probabilibus ex signis *proxime invadendum* eodem modo defendere se posse asserunt. Ast hanc opinionem anno 1700. Clerus gallicanus damnavit, eamque omnes cordati abhorrent. Talis enim præveniens jam non sui defensor, sed inimici aggressor foret. Alias malas hujusce sententiæ sequelas quilibet oculatus facile perspiciet.

publicæ valde utilis infimæ notæ hominem, ac
Reipublicæ inutilem aggredere, huic non li-
ceret ob sui defensionem illum occidere, sed se
potius deberet occidendum præbere. At si puel-
la se ab aliquo mox violandam cerneret, nec
virginitatem suam aliter quam se occidendo ser-
vare posset, non illam homicidii damnarem;
plures enim sanctæ virgines id fecere, quas
Ecclesia veluti martyres honorat. Attamen cre-
derem non esse id a virgine patrandum, nisi pe-
culiari Dei afflatu ad id se motam sentiret, vel
nisi prudenter timeret a voluptate se illectam in
turpem actionem consensuram. Cum enim vi-
pudicitia amittitur, nulla labes virginitatem pol-
luit, nec præmium amittit, imo duplicem a Deo
coronam tunc accipit; sicuti respondit sancta
Lucia tyranno, qui sibi stuprum minatus fuerat:
*Si invitam jufferis violari, castitas mihi duplica-
bitur ad coronam.*

C A P U T IX.

Belli justii assignantur conditiones.

Bellum magna est & inevitabilis homicidiorum
ocasio, quæri que potest, an Christianis li-
ceat. Nostri temporis Anabaptistæ illud dam-
nant, & Lutherus etiam adversus Turcas illud
improbat; at catholica Ecclesia bellum interdum
licitum esse docet.

Sanctum Joannem Baptistam interrogabant
& milites, dicentes: *Quid faciemus & nos?*
Et ait illis: *Neminem conculcatis, neque calum-
niam*